

Предлог Буџет на Општина Аеродром за 2020 година

Буџетот на Општина Аеродром е изготвен во согласност со Насоките за изготвување на буџетите на единиците на локалната самоуправа (буџетски циркулар) доставени од страна на Министерството за финансии на Република Северна Македонија со наш бр.21-7665/1 од 10.10.2019 година, и Дополнувањето со бр.21-9421/1 од 17.12.2019 година во кои се содржани главните насоки за изготвување на општинскиот буџет за 2020 година.

Буџетската пресметка ја планира и одобрува градоначалникот на Општината врз основа на:

- примарниот обем на изворни приходи и други приливи за финансирање на локалните работи од јавно значење;
- инвестиционите програми на општината;
- предлозите од граѓаните кои живеат на подрачјето на општината;
- предлозите на стопанските субјекти кои имаат седиште на подрачјето на општината;
- интересот на граѓаните и стопанските субјекти за сопствените и заедничките потреби и развојот на општината;
- проекциите за активностите кои се планираат да се извршат во 2020 година, дадени од страна на секторите и одделенијата во Општина Аеродром.

За подобро запознавање со одредени поими во врска со буџетите на локалната самоуправа и самиот процес на буџетирање, следува опис на дел од нив:

- **Општина** е единица на локална самоуправа, како заедница на жителите на одредено подрачје, утврдено со закон, која преку своите органи и преку администрацијата и организираниите јавни служби, овозможува вршење на надлежностите пропишани со закон;
- **Надлежност на општината** е збир на работи од јавен интерес од локално значење кои општината, во согласност со закон, има право да ги врши на своето подрачје и е одговорна за нивното извршување;
- **Буџет на општините** е годишен план на приходи, други приливи и одобрени средства и ги вклучува основниот буџет, буџетот на дотации, буџетот на донации, буџетот на заеми и буџетот на самофинансирачки активности;
- **Основен буџет** е годишен план на приходи, други приливи и одобрени средства со буџетот за финансирање на основните надлежности на буџетските корисници;
- **Буџет на донации** е годишен план на приходите од донации и одобрените средства кои се користат строго наменски и согласно со договор склучен со донаторот;

- **Буџет на дотации** е годишен план на приходите од дотации и одобрените средства кои се користат за финансирање на надлежностите на општината, за финансирање конкретна намена, надлежност, програми и инвестициони проекти;
- **Буџет на самофинансирачки активности** е годишен план на приходите од активностите на буџетските корисници, односно единките корисници кои се дополнителни на основните активности дефинирани со закон и на одобрените средства;

Буџетот на Општина Аеродром за 2020 година е дефиниран како годишен план на приходи, други приливи и одобрени средства во кој се вклучени Основниот буџет, Буџетот на самофинансирачки активности, Буџетот на блок дотации и Буџетот на донации.

Имајќи ја во предвид наведената дефиниција за процесот на буџетирање со Буџетот на Општина Аеродром се врши распоредување на изворите на финансирање наспроти низата потреби и побарувања. Меѓутоа, со буџетот за 2020 година се задоволуваат и теоретските постулати на процесот на буџетирање, а пред сè:

- Остварувањето на основните функции на органите на општината;
- Процесот на буџетирање да претставува начин на управување со локалниот економски развој;
- Процесот на буџетирање да претставува начин за утврдување на приоритетите;
- Процесот на буџетирање да претставува начин на контрола на наменското користење на средствата на корисниците одобрени во Буџетот на Општината.

Изготвувањето на Буџетот на Општина Аеродром за 2020 година е во согласност со воведувањето на развојниот дел на буџетот, поточно среднорочниот (тригодишен) план на програмите за развој, промените настанати во програмската класификација, како и изготвувањето на буџетот за наредните три години.

Во апликацијата за изработка на општинскиот буџет е воведено поглавието за планирање на развојните програми со тригодишно планирање на приходите и расходите, кои по усвојувањето од страна на општинските совети стануваат составен дел од општинските буџети.

Планот на програмите за развој ги содржи среднорочните проекции на планираните развојни активности за секоја фискална година одделно.

Овие активности, одделно се внесуваат во посебните обрасци В1 во кои за секоја од нив детално се опишуваат: надлежноста, програмата, потпрограмата, целта на развојната програма, активностите кои се планираат, очекуваните резултати и ефекти, ризици и претпоставки, датум на отпочнување и завршување на проектот, како и финансиска конструкција на истите.

Прибраните податоци се сублимираат и истите се доставуваат до советот на општината на усвојување. По усвојувањето развојните програми стануваат составен дел на Предлог буџетот на општината, во рамките на развојниот дел.

Согласно Законот за буџети и Законот за финансирање на ЕЛС, буџетите на единиците на локална самоуправа се со следната структура:

- Општ дел – ги содржи вкупните приходи и други приливи и вкупните расходи и други одливи на буџетот за фискалната година, како и глобалните проекции на приходите, приливите, расходите и одливите за наредните две години, вклучувајќи го и планираниот дефицит;
- Посебен дел – содржи план на одобрени средства по програми, потпрограми и ставки за фискалната година и
- Развоен дел – ги содржи плановите на програмите за развој прикажани по развојни проекти. Во развојниот дел на буџетот се прикажуваат среднорочни планови за програмите за развој, наменети за развојни инвестиции одобрени од советот на општината.

Со последната промена настаната кај програмската класификација, се користи новиот начин на воведување на програми и потпрограми во општинските буџети.

Во делот на подготовката на општинските буџети се користат и табели за втор и трет буџет со соодветни биланси за приходи и расходи.

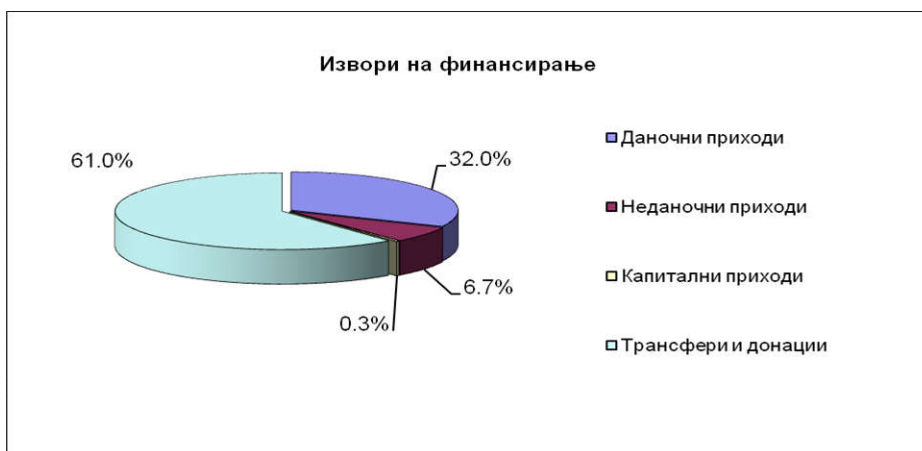
ИЗВОРИ НА ФИНАНСИРАЊЕ - ПРИХОДИ НА ОПШТИНА АЕРОДРОМ

Планираните извори на приходи од кои ќе се финансираат расходите на Општина Аеродром во Буџетот за 2020 година изнесуваат 1.381.331.000 денари.

Приходите на Буџетот на Општината за 2020 година се планирани согласно направената анализа на историските податоци и досегашниот тренд на наплата на разните групи на приходи, како и пресметките за очекуваните приходи од надоместокот за уредување на градежното земјиште, надоместокот за утврдување на правен статус на бесправно изградени објекти, даноците на имот, донациите, самофинансирачките активности и блок дотациите за основните училишта и детските градинки, како и другите трансфери за 2020 година.

Се планира да реализираат и средства од вишокот на приходи од претходните години во износ од 378.000.000 денари, што е прикажано како дефицитарно финансирање.

71	Даночни приходи	441,689,000
72	Неданочни приходи	93,096,000
73	Капитални приходи	4,600,000
74	Трансфери и донации	841,946,000

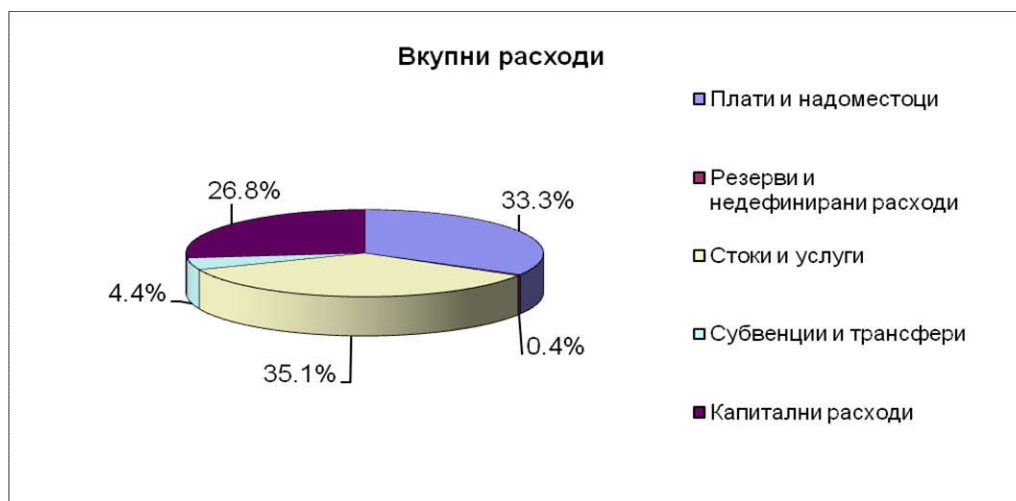

Од графичкиот приказ може да се заклучи дека значително учество во вкупните приходи од 32% имаат даночните приходи кои претставуваат и основа за финансирање на функциите на општината, неданочните приходи учествуваат со 6,7%, капиталните приходи учествуваат со 0,3%, додека со дел од 61% учествуваат приходите од трансфери и донации вклучително средствата прикажани со дефицитарно финансирање.

ПЛАНИРАНИ БУЏЕТСКИ РАСХОДИ НА ОПШТИНА АЕРОДРОМ

Планирани расходи на Општина Аеродром за 2020 година, вкупно изнесуваат 1.381.331.000 денари и со тоа се запазува буџетското правило на балансирано приходи и расходи. Согласно економската класификација истите се утврдени по одделни намени и видови.

40	Плати и надоместоци	459,296,000
41	Резерви и недефинирани расходи	6,000,000
42	Стоки и услуги	484,427,000
46	Субвенции и трансфери	61,270,000
48	Капитални расходи	370,338,000

Во графичкиот приказ учеството на капиталните расходи во 2020 година изнесува 26,8% од вкупните расходи, со што се планира да се иницира изградбата на нова, реконструкција и одржување на постојната инфраструктура, како и подобрување на вкупните јавни услуги.

Во делот на расходите за стоки и услуги на кои отпаѓаат 35,1%, покрај тековните расходи за функционирање на општината и месните заедници, се содржани и расходите за финансирање на комуналните услуги и тековното одржување на основното образование и детската заштита.

Во Буџетот на Општина Аеродром за 2020 година, со дел од 33,3% од вкупните расходи се обезбедени средства за плати и надоместоци за вработените во општината и месните заедници, градоначалникот на Општината, членовите на Советот на Општината, како и вработените во општинските буџетски корисници кои по влезот на општината во втората фаза од фискалната децентрализација се финансираат преку блок дотации.

Останатите расходи се однесуваат на резерви и недефинирани расходи со 0,4% и расходи за субвенции и трансфери со 4,4% од вкупните расходи.

ФИНАНСИРАЊЕ НА АКТИВНОСТИТЕ ПО ПРИОРИТЕТИ УТВРДЕНИ ВО ПРОГРАМИТЕ НА БУЏЕТОТ НА ОПШТИНА АЕРОДРОМ

СОВЕТ НА ОПШТИНА

Финансирањето на Советот на Општината се врши за реализација на следниве надлежности:

- Донесување на Буџет на Општината, Одлука за извршување на Буџетот на Општината и годишна сметка на Општината;
- Утврдување на висината на сопствените извори на приходи за финансирање на Општината во границите утврдени со закон;
- Основање јавни служби во рамките на надлежноста на Општината и вршење надзор над нивната работа;
- Именување членови во управните одбори на јавните служби кои ги основа;
- Усвојување програми за работа и финансиски планови за финансирање на јавните служби кои ги основала Општината;
- Усвојување на извештаите за извршување на Буџетот и годишната сметка на Општината;
- Давањето дозволи за вршење дејност од јавен интерес од локално значење, во согласност со закон;
- Усвојување на извештаите за работата и годишните сметки на јавните служби кои ги основала Општината;
- Активности поврзани со начинот на располагање со сопственоста на Општината;
- Активности поврзани со начинот на вршење на финансиска контрола на Буџетот на Општината во согласност со закон;
- Избор на лице кое раководи со подрачната единица на Министерството за внатрешни работи во Општината во согласност со закон;

- Разгледување и усвојување на годишниот извештај за јавната безбедност на подрачјето на Општината, кој го доставува до министерот за внатрешни работи и народниот правобранител;
- Давање препораки на раководното лице на подрачната единица на Министерството за внатрешни работи од областа на јавната безбедност и безбедноста во сообраќајот;
- Вршење на други работи утврдени со закон.

Работата на Советот на Општина Аеродром се финансира во износ од 72.064.000 денари за извршување на следните работи:

1. Надоместоци на советниците на Општината;
2. Трошоци што се директно поврзани со работата на Советот на Општината;
3. Трансфери до невладини организации, спортски клубови, здруженија и други трансфери;
4. Постојана и тековна резерва која ја распределува Советот на Општината.

ГРАДОНАЧАЛНИК

Финансирањето на градоначалникот на Општината се врши за реализацијата на следниве надлежности:

- Претставување и застапување на општината;
- Контролирање на законитоста на прописите на Советот на Општината;
- Објавување на прописите на Советот на Општината во службеното гласило на Општината;
- Обезбедување на извршувањето на одлуките на Советот на Општината;
- Обезбедување на извршувањето на работите кои со закон и се делегирани на Општината;
- Иницирање и предлагање прописи од надлежност на Советот на Општината;
- Предлагање на годишниот буџет и годишната сметка на буџетот на Општината;
- Извршување на Буџетот на Општината;
- Избирање директори на јавните служби кои ги основала Општината врз основа на јавен конкурс;
- Редовно известување на Советот на Општината за извршувањето на своите надлежности во согласност со статутот;
- Решавање управни работи за права, обврски и интереси на правни и физички лица во согласност со закон;
- Донесување правилник за систематизација на работните места на општинската администрација;
- Раководење со општинската администрација;
- Носење одлуки за вработувањето, правата, должностите и одговорностите на вработените во општинската администрација;
- Обезбедување правилно и законито користење, одржување и заштита на сопственоста на општината согласно законот и статутот;
- Вршење на други работи утврдени со закон и со статутот на општината.

Работата на Градоначалникот на Општина Аеродром се финансира во износ од 7.780.000 денари за извршување на следните работи:

- Трошоци што се директно поврзани со работата на градоначалникот и кабинетот на градоначалникот;
- Трошоци за Месна самоуправа;
- Плата и надоместоци за градоначалникот;
- Патни трошоци за градоначалникот;
- Трансфери до невладини организации, здруженија и други трансфери.

ОПШТИНСКА АДМИНИСТРАЦИЈА

Средства кои се планираат за работата на општинската администрација се во износ од 139.550.000 денари и истите се распоредуваат за:

- Плати на вработените во општината и месните заедници,
- Тековно оперативни трошоци потребни за работењето на општината, вклучувајќи го и работењето на Советот, градоначалникот, како што се:
 - а) Канцелариски материјали за потребите на општината и месните заедници;
 - б) Телефонски сметки на општината;
 - в) Тековни сметки на општината за потрошена електрична енергија, потрошена вода, загревање на просториите и други комунални услуги;
 - г) Тековни поправки и одржување на капиталните средства на општината:
- Канцелариска опрема и мебел, софтвер, одржување на моторни возила;
- Одржување на згради и др.

УРБАНИСТИЧКО ПЛАНИРАЊЕ И УРЕДУВАЊЕ НА ПРОСТОРОТ

Тековно-оперативните расходи за урбанистичко планирање се наменети за подготовка на урбанистички планови, изработка на архитектонско урбанистички проекти, урбанистички проекти, основни проекти за изградба и одржување, нумерички податоци и ажурирање на геодетски подлоги. Средствата во оваа потпрограма се планираат за финансирање на активностите согласно Законот за просторно и урбанистичко планирање, Законот за градба и други прописи од надлежност на општината.

Во Буџетот се планираат средства за функциите во делот на урбанистичкото планирање и уредување на просторот и истите се во износ од 103.151.000 денари. Во таа насока Советот ги донесува деталните урбанистички планови во согласност со кои ќе се преземаат активности на уредување на градежното земјиште со цел да се обезбедат подготовки за идните инвеститори.

Следниве капитални средства се планираат за уредување на градежното земјиште:

- Изведување на градежни и работни зафати, со цел да се обезбеди: пристап до јавен пат и поставување инсталација (водоводна; канализациона - фекална и атмосферска; електрична; друга инсталација со приклучоци до градежната парцела и надомест за одземен имот;

- Изведување на објекти на инфраструктурата, како што се: патишта; материјали потребни за изведба на водоводна, канализациона, фекална и атмосферска, електрична и друга инсталација итн.

КОМУНАЛНИ ДЕЈНОСТИ

За основните намени во комуналните дејности кои се надлежност на Општина Аеродром се планираат средства во износ од 323.720.000 денари.

Во рамките на комуналните дејности општината планира средства за одржување на урбаната опрема: клупи; корпи за отпадоци; чешми; фонтани и други инфраструктурни објекти.

Тековно-оперативните расходи за одржување и функционирање на системите на јавно осветлување во општината се планираат врз основа на приходите кои се добиваат од комуналната такса за јавно осветлување. Овие средства се користат за настанатите трошоци за електричната енергија што се користи за јавно осветлување, како и одржувањето на системите за јавно осветлување во општината.

Општината планира средства за подобрување на јавната чистота. Средствата ќе се користат за: изградба и одржување и заштита на локални патишта, одржување на улици во зимски услови; сезонски работници кои ќе помогнат во одржувањето на јавната чистота во општината; поправки на станбените улици; одржување на хоризонтална и вертикална сигнализација. Значителни средства се планираат за фекална и атмосферска канализација, локални патишта и улици и друга придружна инфраструктура, тротоари, пешачки патеки и др.

Општината обезбедува средства за хидрантска мрежа, одржување на постоечките паркови, блоковско зеленило, како и обновување на зеленилото во општината. Одредени средства се планираат за одржување на спортските и на детски игралишта на целата територија на општината.

КУЛТУРА

Во Буџетот на Општина Аеродром за Програмата - Култура се планираат средства во износ од 5.000.000 денари. Поточно, овие средства се дел од Програмата К4 - Културни манифестации и творештво и тоа за поддршка на културно - уметнички манифестации.

СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА НА ДЕЦАТА

Детските градинки како буџетски корисник на општината подготвуваат финансиски планови за своето работење на годишно, квартално и месечно ниво.

Средства кои се планираат во Општина Аеродром за двете детски градинки на подрачјето на општината се во износ од 291.996.000 денари и истите се наменети за:

- Плати и надоместоци на вработените;
- Канцелариски и други матерјали за потребите на детските градинки;
- Тековни сметки на детските градинки за потрошена електрична енергија, потрошена вода, подигање на смет, комуникација, затоплување и други комунални услуги;

- Тековни поправки и одржување на објектите на детските градинки:
 - а. Згради;
 - б. Канцелариска опрема;
 - в. друга опрема.
- Проект, изградба на нов објект, како и надзор над изведбата;
- Обезбедување на објектите на детските градинки.

ОБРАЗОВАНИЕ

Основните училишта како буџетски корисник на општината подготвуваат финансиски планови за своето работење на годишно, квартално и месечно ниво.

За основното образование, односно за осум основни училишта на подрачјето на Општина Аеродром се планираат 410.009.000 денари:

- Плати и надоместоци на вработените;
- Канцелариски и други матерјали за потребите на училиштата;
- Тековни трошоци на училишта за потрошена електрична енергија, потрошена вода, подигање на смет, комуникација, затоплување и други комунални услуги;
- Униформи;
- Тековни поправки и одржување на објектите на основните училишта;
- Набавка на училишен мебел;
- Набавка и поставување на опрема – фотоволтаици, смарт табли, спортска опрема за училишните спортски сали и др.;
- Проект, реконструкција на училишна спортска сала, како и надзор над изведбата;
- Проект, доградба на училишен објект, како и надзор над изведбата;
- Осигурување на училишните објекти;
- Обезбедување на училишните објекти.

ЗАШТИТА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА И ПРИРОДА

Општина Аеродром превзема мерки и активности за зачувување и унапредување на животната средина, проекти за собирни центри за селектирање на отпад и обнова на висока и средна вегетација на територија на општината, ново блоковско зеленило, одржување на City Tree, испитувања на бучава, како и субвенции за печки на пелети, за чистење на оџаци, инвертер клими и велосипеди, со средства во износ од 27.720.000 денари.

РОДОВА ЕДНАКВОСТ

Во Буџетот на Општина Аеродром за Програмата – Родова еднаквост се планираат средства во износ од 291.000 денари. Поточно, овие средства се дел од Програмата X1 – Родова еднаквост.

**ФИНАНСИРАЊЕ НА АКТИВНОСТИТЕ СПОРЕД НАДЛЕЖНОСТИТЕ
ВО РАМКИ НА БУЏЕТОТ НА ОПШТИНА АЕРОДРОМ ЗА 2020 ГОДИНА**

Финансирањето на активностите според надлежностите во Буџетот на Општина Аеродром за 2020 година е следен:

A	СОВЕТ НА ОПШТИНА	72,064,000
D	ГРАДОНАЧАЛНИК	7,780,000
E	ОПШТИНСКА АДМИНИСТРАЦИЈА	139,550,000
F	УРБАНИСТИЧКО ПЛАН. И УРЕДУВАЊЕ НА ПРОСТОРОТ	103,151,000
G	ЛОКАЛЕН ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ	50,000
J	КОМУНАЛНИ ДЕЈНОСТИ	323,720,000
K	КУЛТУРА	5,000,000
V	СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА НА ДЕЦАТА	291,996,000
N	ОБРАЗОВАНИЕ	410,009,000
R	ЗАШТИТА НА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРИРОДА	27,720,000
X	РОДОВА ЕДНАКВОСТ	291,000

За подобар преглед на оваа табела во прилог е даден следниот графикон од којшто може да се анализираат вкупните планирани трошоци по соодветни надлежности:

